

Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „polityka integracyjna: wiodąca rola władz lokalnych i regionalnych”

(2009/C 120/03)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że strategie na rzecz integracji imigrantów są związane z europejską polityką imigracji, której – by była ona skuteczna – musi towarzyszyć również odpowiednie wsparcie dla rozwoju w krajach pochodzenia i tranzytu imigrantów.
- Podkreśla, że kierunki polityki w zakresie integracji imigrantów powinny wiązać się z pełną i zgodną akceptacją wartości leżących u podstaw kultury europejskiej, takich jak poszanowanie praw człowieka, poszanowanie różnorodności, zwalczanie dyskryminacji, szerzenie tolerancji i równości szans.
- Podkreśla potrzebę zastosowania podejścia holistycznego, uwzględniającego nie tylko aspekty ekonomiczne i społeczne integracji, ale także kwestie związane z różnorodnością historyczną, kulturową i wyznaniową, obywatelstwem oraz prawami politycznymi legalnych imigrantów i ich uczestnictwem w życiu publicznym oraz jest zdania, że osiągnięcie wyników zależy od zbiorowego podejścia, w którego realizacji uczestniczyłyby zainteresowane podmioty na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.
- Zaleca, by dla osiągnięcia sukcesu w dziedzinie integracji imigrantów wprowadzono wieloszczeblowe zarządzanie zgodnie z zasadą pomocniczości regulującą współpracę między Unią Europejską, państwami członkowskimi oraz samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz podziela pogląd wyrażony 3 i 4 listopada 2008 r. w Vichy, na 3. konferencji ministerialnej poświęconej integracji, w sprawie potrzeby włączenia samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywanie, wdrażanie i ocenę polityki integracyjnej, a także w sprawie kluczowej roli samorządów w integracji imigrantów w społeczeństwie przyjmującym.
- Stwierdza, że rola samorządów lokalnych i regionalnych ma kluczowe znaczenie dla realizacji polityki integracji, w zależności od kompetencji samorządów, które czasami mogą mieć w tym zakresie wyłączność. Ich odpowiedzialność w tej dziedzinie wiąże się z poważnymi wydatkami dla tych regionów i miast, które muszą finansować koszty integracji z własnego budżetu. Wzywa zatem do zwiększenia środków europejskiego funduszu na rzecz integracji i do większego wsparcia działań integracyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Pragnie mieć możliwość wzięcia pełnego udziału w europejskim forum poświęconym integracji przewidzianym w 2009 r., jak również we wszelkich innych wydarzeniach o podobnym charakterze, organizowanych w ramach współpracy europejskiej i proponuje ustanowienie nagród w dziedzinie integracji obywateli państw trzecich.

Sprawozdawca: Dimitrios Kalogeropoulos (EL/PPE), burmistrz Egaleo (Ateny)

Dokument źródłowy:

Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej w sprawie wzmocnienia działań i instrumentów w celu sprostania wyzwaniom integracji – sprawozdanie przedstawione na konferencji ministerialnej na temat integracji, która odbyła się w 2008 r.

SEC(2008) 2626

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że dokument roboczy służb Komisji w sprawie wzmocnienia działań i instrumentów w celu sprostania wyzwaniom integracji wywodzi się z konkluzji przyjętych przez Radę ds. Polityki Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w czerwcu 2007 r. dotyczących wzmocnienia polityk integracyjnych w Unii Europejskiej.

2. Jest zdania, że ze względu na wzrost migracji w ostatnim dziesięcioleciu pilną sprawą stało się wprowadzenie w życie skutecznych polityk na rzecz integracji społecznej, gospodarczej i kulturowej imigrantów pochodzących z państw trzecich, posiadających legalny status.

3. Odnotowuje, że wraz ze wzrostem liczby imigrantów następuje poszerzenie i dalsze zróżnicowanie typów migracji, struktury przepływów migracyjnych oraz kombinacji relacji państwo pochodzenia/państwo przyjmujące.

4. Przypomina, że zagadnienie integracji imigrantów należy przede wszystkim do kompetencji państw członkowskich, które na szczeblu krajowym lub regionalnym mogą wdrażać polityki w zakresie edukacji, zdrowia, mieszkalnictwa i rynku pracy. W traktacie lizbońskim przewidziano wzmocnienie roli Unii Europejskiej w zakresie polityki imigracyjnej i integracyjnej wobec osób pochodzących z państw trzecich, ale nie jest to próba ujednoczenia przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich.

5. Odnotowuje, że w ostatnich latach wiele państw członkowskich podjęło znaczne wysiłki na rzecz opracowania krajowych polityk na rzecz integracji imigrantów (zarówno nowo przybyłych, jak i imigrantów pierwszego i drugiego pokolenia). Niemniej jednak polityki wdrażane do tej pory w wielu państwach członkowskich nie przyniosły pożądaných rezultatów ze względu na to, że utrzymują się pewne przeszkody na drodze integracji społecznej imigrantów, jak na przykład bezrobocie, niski poziom edukacji i/lub kwalifikacji zawodowych oraz brak chęci do integracji i współpracy między zainteresowanymi podmiotami.

6. Uważa, że przemiany gospodarcze i demograficzne wymagają opracowania wspólnej strategii europejskiej pozwalającej na zarządzanie przepływami migracyjnymi w sposób zrównowa-

żony, wspieranie integracji i zwalczanie nielegalnej migracji i handlu ludźmi.

7. Podkreśla potrzebę rozwijania spójnej europejskiej polityki imigracyjnej i z tego względu z zadowoleniem wita przyjęcie Europejskiego paktu o migracji i azylu w dniu 15 października 2008 r.

8. Uważa, że strategie na rzecz integracji imigrantów są związane z europejską polityką migracji, której – by była ona skuteczna – musi towarzyszyć również odpowiednie wsparcie dla rozwoju w krajach pochodzenia i tranzytu imigrantów. Powinno ono dotyczyć przede wszystkim edukacji szkolnej na poziomie podstawowym, opieki zdrowotnej oraz infrastruktury gospodarczej.

Główne zasady

9. Uważa, że integrację społeczną należy postrzegać jako efekt procesu, w wyniku którego osoby pochodzące z państw trzecich, przebywające legalnie na terytorium państwa członkowskiego, są w stanie rozwijać się samodzielnie, bez interwencji innych, oraz mogą zająć pozycję społeczną porównywalną do pozycji obywateli kraju przyjmującego lub innych obywateli europejskich.

10. Odnotowuje, że integracja jest procesem dwukierunkowym, który wymaga obopólnego zaangażowania i który obejmuje prawa i obowiązki zarówno społeczeństwa przyjmującego, jak i imigrantów. Wymaga to, ze strony imigrantów, woli podjęcia odpowiedzialności za swą integrację w społeczeństwie przyjmującym (poprzez nauczanie się języka i akceptację praw i systemu wartości tego społeczeństwa), ale wymaga to także od społeczeństw przyjmujących woli przyjęcia i integracji imigrantów.

11. Podkreśla, że kierunki polityki w zakresie integracji imigrantów powinny wiązać się z pełną i zgodną akceptacją wartości leżących u podstaw kultury europejskiej, takich jak poszanowanie praw człowieka, poszanowanie różnorodności, zwalczanie dyskryminacji, szerzenie tolerancji i równości szans. Powinny ponadto iść w parze z podstawowymi politykami UE w zakresie spójności, zatrudnienia, rozwoju, stosunków zewnętrznych, a także wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

12. Uważa, że zastosowanie zasady równego traktowania osób jest ważnym wyznacznikiem jakości systemów demokratycznych. Fakt, iż wszyscy ludzie mają taką samą wartość i należy ich traktować w równy sposób, stanowi integralny element kultury UE.

Sposoby działania

13. Jest zdania, że integracja imigrantów powinna stać się kluczowym priorytetem Unii Europejskiej.

14. Podkreśla potrzebę zastosowania podejścia holistycznego, uwzględniającego nie tylko aspekty ekonomiczne i społeczne integracji, ale także kwestie związane z różnorodnością historyczną, kulturową i wyznaniową, obywatelstwem oraz prawami politycznymi legalnych imigrantów i ich uczestnictwem w życiu publicznym.

15. Zaleca, by dla osiągnięcia sukcesu w dziedzinie integracji imigrantów wprowadzono wieloszczeblowe zarządzanie. Podejście takie powinno być zgodne z zasadą pomocniczości, która reguluje współpracę między Unią Europejską, państwami członkowskimi oraz samorządami lokalnymi i regionalnymi.

16. Jest zdania, że osiągnięcie wyników zależy od zbiorowego podejścia, w którego realizacji uczestniczyłyby zainteresowane podmioty na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Konieczne jest zaangażowanie zainteresowanych instytucji Unii Europejskiej, władz krajowych, lokalnych i regionalnych, organizacji pozarządowych, partnerów społecznych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym samych imigrantów, czy to nowo przybyłych, czy to zamieszkałych w danym kraju od jednego lub dwóch pokoleń, a także wszystkich podmiotów działających skutecznie w dziedzinie sportu, kultury i spójności społecznej.

17. Popiera promowanie środków mających na celu ułatwienie dostępu imigrantów do rynku pracy oraz zwiększenie możliwości zdobywania kwalifikacji zawodowych. Znalazienie zatrudnienia jest dla imigrantów kluczowym elementem procesu prowadzącego do pełnej integracji w społeczeństwie przyjmującym.

18. Podkreśla rolę kształcenia w integracji, a zwłaszcza nauki urzędowego języka (lub języków) kraju przyjmującego.

19. Popiera nauczanie języków krajów pochodzenia, gdyż ułatwia to uczenie się urzędowego języka (lub języków) kraju przyjmującego oraz zdobywanie wiedzy w innych dziedzinach.

20. Popiera promowanie środków i działań zmierzających do uczynienia z procesu kształcenia pomostu kulturowego między społeczeństwem a obywatelami państw trzecich.

21. Uważa, że kształcenie dzieci imigrantów powinno być priorytetem i przyjmuje z zadowoleniem propagowanie różnorodności w krajowych systemach edukacji.

22. Uważa, że konieczne będzie poświęcenie szczególnej uwagi kobietom imigrantkom, nie tylko dlatego, że odgrywają one decydującą rolę w kształceniu dzieci i powielaniu modeli kulturowych, ale również dlatego, że są one najbardziej narażone na zjawisko wykluczenia, przemocy i dyskryminacji.

23. Uważa, że dialog międzykulturowy jest niezwykle istotnym zagadnieniem z punktu widzenia integracji i że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w promowaniu takiego dialogu, a tym samym w walce ze zjawiskiem rasizmu oraz ksenofobii.

24. Jest zdania, że rola mediów ma decydujące znaczenie dla uświadomienia opinii publicznej roli imigracji oraz ograniczenia zjawiska marginalizacji, rasizmu i ksenofobii.

25. Odnotowuje, że propagowanie równości szans dla imigrantów w dziedzinie kształcenia, szkolenia i zatrudnienia jest dobrym sposobem zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Stworzenie szansy na zdobycie równej pozycji w społeczeństwie przyjmującym jest najlepszą metodą na uniknięcie zagrożenia przemocą ze strony zmarginalizowanych grup.

26. Uważa, że konieczne jest dokonanie oceny kierunków polityki integracji, co wymaga opracowania wspólnych europejskich wskaźników i modeli integracji.

27. Jest zdania, że stworzenie Europejskiego Funduszu Integracji Obywateli Państw Trzecich jest szczególnie istotne i że przyczyni się ono znacznie do opracowania kierunków polityki integracji.

Wkład samorządów lokalnych i regionalnych

28. Stwierdza, że rola samorządów lokalnych i regionalnych ma kluczowe znaczenie dla realizacji polityki integracji, w zależności od kompetencji samorządów, które czasami mogą mieć w tym zakresie wyłączność. Przypomina ponadto, że samorzady lokalne i regionalne działają często jako usługodawcy oraz partnerzy innych szczebli sprawowania rządów, zwłaszcza wspólnot interesów. Ich odpowiedzialność w tej dziedzinie wiąże się z poważnymi wydatkami dla tych regionów i miast, które muszą finansować koszty integracji z własnego budżetu.

29. Przypomina, że niektóre regiony europejskie odgrywają kluczową rolę w integracji nieletnich imigrantów bez opieki, którzy przybywają na ich terytorium. Zajmują się nimi odpowiednie władze regionalne, co dla wielu z nich oznacza dodatkowe koszty, gdyż muszą zapewnić rzeczywistą integrację tych nieletnich, ich utrzymanie, edukację i wszystko co niezbędne do życia aż do pełnoletności. Dlatego też Komitet Regionów apeluje do władz regionalnych, krajowych i europejskich o wypełnianie ich zadań w obliczu tego zjawiska i podział wynikających z niego obciążeń finansowych.

30. Podkreśla ponadto, że władze lokalne i regionalne powinny mieć możliwość czynnego uczestnictwa w rozwijaniu strategii integracyjnych na bardzo wczesnym etapie ich opracowywania, a także na wszystkich etapach ich realizacji.

31. Podziela pogląd wyrażony 3 i 4 listopada 2008 r. w Vichy, na 3. konferencji ministerialnej poświęconej integracji, w sprawie potrzeby włączenia samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywanie, wdrażanie i ocenę polityki integracyjnej, a także w sprawie kluczowej roli samorządów w integracji imigrantów w społeczeństwie przyjmującym.

32. Odnotowuje, że władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę w skutecznym wykorzystywaniu doświadczeń europejskich – poprzez wymianę sprawdzonych rozwiązań i propagowanie rezultatów osiągniętych zwłaszcza dzięki uczestnictwu we wdrażaniu programów wspólnotowych (np. Clip, Erlaim, Routes, City2City, INTI Eurocities) – i w funkcjonowaniu transgranicznych sieci regionalnych.

33. Uważa, że samorzady lokalne i regionalne przyczyniają się znacznie do tworzenia warunków niezbędnych do tego, by obywatele państw trzecich mieli dostęp do informacji i usług w zakresie zatrudnienia, kształcenia, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, kultury, a także innych dóbr publicznych i aby w ten sposób mogli nawiązać stabilne więzi ze społeczeństwem przyjmującym.

34. Odnotowuje, że samorzady lokalne i regionalne przypisują szczególne znaczenie współpracy, komunikacji i wymianie informacji z obywatelami, organizacjami skupiającymi imigrantów oraz organizacjami pozarządowymi. W tenże sposób przyczyniają się one znacznie do tworzenia klimatu zaufania, do zachowania spójności w społeczeństwie przyjmującym, oraz – co za tym idzie – do uznania imigracji za czynnik rozwoju i postępu.

Realizacja celów

35. Popiera inicjatywy podejmowane przez Unię Europejską od 1999 r., które mają na celu realizację decyzji Rady Europejskiej z Tampere dotyczących formułowania propozycji i wdrażania skutecznej polityki mającej zintegrować imigrantów pochodzących z państw trzecich.

36. Z zadowoleniem przyjmuje stworzenie przez Komisję Europejską strony internetowej poświęconej integracji, która ułatwi dostęp do informacji i ich wymianę.

37. Wzywa również państwa członkowskie i Komisję Europejską do podjęcia środków mających na celu wykorzystanie możliwości wynikających z nowych technologii (np. e-demokracja, e-administracja, e-usługi itp.), z myślą o ułatwieniu ogółowi społeczeństwa i imigrantom wyrażania opinii i wysuwania propozycji dotyczących strategii politycznych i środków dotyczących integracji.

38. Podkreśla, że konieczne jest wspólne działanie oraz promowanie współpracy i dialogu między stronami zaangażowanymi w integrację, na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

39. Proponuje zachęcanie do sporządzenia oceny porównawczej wyników strategii integracyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz do propagowania pozytywnych doświadczeń i skutecznych rozwiązań zastosowanych w dziedzinie integracji na szczeblu regionalnym i lokalnym, tak aby mogły służyć za wzór innym regionom.

40. Uważa, że konieczne jest zachęcanie do działań i promowanie środków zmierzających do tworzenia stabilnego klimatu i budowania podstaw zaufania między imigrantami a społeczeństwem przyjmującym.

41. Uważa, że przy tworzeniu i wdrażaniu skutecznej i właściwej polityki integracyjnej należy koniecznie uwzględnić kwestie edukacji, mieszkalnictwa i zdrowia.

42. Uważa, że Unia Europejska powinna utrzymywać stosunki z krajami pochodzenia imigrantów, w ramach których udzielano by im rzeczywistego wsparcia, zróżnicowanego w zależności od potrzeb.

43. Uważa, iż niezbędna jest ocena i ewentualnie przegląd istniejących programów w dziedzinie szkoleń i możliwości szkolenia zawodowego, edukacji i kształcenia obywateli państw trzecich, szczególnie w zawodach, w których umiejętności zdobywa się w sposób empiryczny.

44. Proponuje wesprzeć istniejące w państwach UE struktury w działaniach mających na celu uznanie umiejętności i doświadczenia imigrantów.

45. Uważa, iż konieczne jest stworzenie w państwach członkowskich odpowiednich warunków akredytacji i certyfikacji umiejętności i wykształcenia uzyskanego przez imigrantów w kraju pochodzenia oraz jego zatwierdzenia, aby dać im lepsze możliwości dostępu do nauki i pracy i stworzyć tym samym warunki uzyskania samowystarczalności, a jednocześnie zwiększyć kapitał ludzki w kraju przyjmującym.

46. Wzywa Komisję Europejską do wspierania wymiany wzorcowych rozwiązań między władzami lokalnymi i regionalnymi, gdyż przyczyniają się one w decydującym stopniu do harmonijnej i skutecznej integracji.

47. Wzywa do zwiększenia środków europejskiego funduszu na rzecz integracji i do większego wsparcia działań integracyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

48. Wzywa Komisję do wspierania partnerskich kontaktów między europejskimi samorządami lokalnymi i regionalnymi a równorzędnymi władzami w krajach pochodzenia imigrantów.

49. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do zbadania możliwości stworzenia na szczeblu lokalnym i regionalnym punktów kontaktowych ds. integracji, będących odpowiednikami takich punktów istniejących na szczeblu krajowym, lub też zastąpienia tych ostatnich.

50. Pragnie uczestniczyć w pracach Komisji nad podręcznikiem na temat integracji, przedstawiając wzorcowe rozwiązania władz lokalnych i regionalnych w tej dziedzinie.

51. Pragnie mieć możliwość wzięcia pełnego udziału w europejskim forum poświęconym integracji przewidzianym

w 2009 r., jak również we wszelkich innych wydarzeniach o podobnym charakterze, organizowanych w ramach współpracy europejskiej.

52. Proponuje ustanowienie nagród w dziedzinie integracji obywateli państw trzecich, ewentualnie w ramach nagród regionalnych Komitetu Regionów, przyznawanych imigrantom lub podmiotom włączonym w proces integracji imigrantów (samorządom lokalnym i regionalnym, przedsiębiorstwom, organizacjom, zrzeszeniom, fundacjom, osobom prywatnym, urzędnikom itp.).

Bruksela, 12 lutego 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE
